

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na očitna za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10-40 K, za pol leta 5-20 K, za četrt leta 2-60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine prosto. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, inserati. Enostopenjasti listi (širina 88 mm) za enkrat 30 vin., večkrat po dogovoru.

51. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 27. junija 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/1.

Kranjska volilna reforma.

Dočim «Slovenec» o volilni reformi, ki sta jo diktirali vladi in klerikalna stranka, previdno molči, je začel «Slov. Narod» objavljati članke o spridenem porodu, s katerim skuša opravičiti izdajstvo liberalne stranke. Kakor po navadi, so klerikalci previdnejši od liberalcev. Svoj plen imajo v malhi, pa si mislijo, da ni nič pametnega, bobnati po svetu o svoji feloniji. Liberalcem pa ni dovolj, da so se prostituirali, ampak morajo še delati reklamo za svoje besednostvo.

Kdor piše «Narodove» članke o volilni reformi, mora biti čuden patron, pa če je tudi dr. Tavčar sam. Zdi se nam sploh, da je prišel ta politik do zadnje postaje in se norčuje sam iz sebe in iz svoje stranke. Že zadnjič je napravila ta vtisk njegova notica, v kateri je s svetohlinsko frazo trdil, da liberalna stranka sploh ne mara obstrukcije in da se ni kar nič upirala tiranskemu poslovanju. Kajti kdor je čital tisto sarkastično notico, se je moral hoté ali nehote spomniti kravjega zvonca in velikega bobna.

V torek pa je «Slov. Narod» posvetil kar uvodnik kranjski volilni reformi in v tem spisu govori z liberalno stranko zopet tako, kakor da ne bi imel nujnejše naloge, nego osmešiti jo pred svetom. Zanimivi so posebno nekateri odstavki.

«Slov. Narod» pravi:

«Posebnega razburjenja volilna reforma ni povzročila; tudi v vrstah slovenske napredne stranke ne. In to se nam vidi naravno, ako pomislimo, da naša stranka v bodočem deželnem zboru ne bo slabeje zastopana, nego je bila dosedaj.»

Bodi nam dovoljeno v vsej skromnosti nekoliko popraviti «Narodovo» trditev. Če ni bila vsa liberalna deklamacija o volilni reformi ob času volitev zgolj hinavščina, tedaj se mora vendar reči, da je bilo razburjenje zaradi volilne reforme precej veliko. Priporočamo liberalcem, naj citajo n. pr. Trillerjeve govore iz tistega časa. Tudi na svoje shode iz dobe volilnega boja in na «Narodova» poročila o njih se lahko sklicujemo. Ko smo obsojali kurialni volilni sistem in pozivali na boj za splošno in enako volilno pravico, je bil «Narod» ves navdušen. Tako je bilo seveda zunanje lice. Mogoče je pa ž., da imajo nekateri liberalni gospodje dvojno dušo ter da lahko slačijo in oblačijo tudi navdušenje in razburjenje.

Recimo torej, da res ni bilo posebnega razburjenja, tudi v liberalni stranki ne. Ampak tedaj je to res naravno, seveda ne zato, ker bi volilna reforma prinesla profit liberalcem, ampak zato, ker niso več za boj.

«Narod» se tolaži, da bo v bodočem deželnem zboru položaj za liberalce ugodnejši, nego je bil doslej. Mi ne bomo dobili sivih las, če se bo liberalcem slabo godilo. Ampak da je smešno, če se kdo baha s poslabšanim položajem, prizna morala — vsaj na tihem — tudi «Slovenski Narod». Doslej je bila klerikalna stranka pač najmočnejša v kranjskem deželnem zboru, toda absolutne večine vendar ni imela. Sedaj jo dobi; in to imenuje «Narod» ugodnejši položaj! Liberalci sicer iščejo utemeljitev. Pravijo, da lahko v bodoče preprečijo vsako volilno reformo, ki jim ne bo všeč, s tem, da zapuste zbornico. Je res. Ampak tej negativni moči ne odgovarja nobena pozitivna. Sem-

tertja že lahko kaj prepreči, ampak izvršiti ne more prav nič svojega. Temu pravi «Narod» boljši položaj!

Ampak zanimivi so še nekateri «Narodovi» odstavki v tem članku. Tako n. pr. pravi, da morajo liberalci osvojiti še tri mandate in potem piše:

«Boj za te tri mandate bo dal signaturo bodočim deželnozbojskim volitvam, katere se pa pri ljubem Bogu ne bodo smele tako klavarno voditi, kakor so se vodile zadnje volitve na Notranjskem in Vipavskem. Pri teh volitvah se je javno pokazalo, da tisto agrarno ribnikarjenje, ki se je upeljalo na Notranjskem, nima nikake moči, ako se ne opira na Ljubljano, to prestolnico slovenske napredne misli. Ta parola se morda prav lepo čuje, a navadno se skrivata za njo njo impotenca in nezmožnost... Pa tudi ljubljansko vodstvo se bode moralo v bodoče v marsičem spremeniti. Sleči bo moralo tisto politično megalo-manijo, po kateri se je dosedaj odlikovalo. Ako sem berač, je nespametno, če kažem na zunaj bogatina. Na Notranjskem, Vipavskem in Belokranjskem naj se (liberalna stranka) organizira, pa ne samo v frazi in na papirju, temveč z vso vnemo in delavnostjo... Pet let naj se dela odločno in brez tistega tržaskega koketiranja s slogo in s farovžko senco, katero se je žalibog preveč zagrizlo in zajodlo v naše vrste, tako da dandanes oblikokrat ne vemo, ali smo pravzaprav naprednjaki, ali ne.»

To je hud poper za Hrubarja, ki je glavni predstavnik «tržaskega koketiranja s slogo in s farovško senco». Mi pa počakamo še na druge članke «Slovenskega Naroda» in potem že povemo svoje mnenje.

Protidelavska politika.

V Avstrijskem državnem zboru je govoril dr. Janez Evangelist Krek. Ni še davno. «Slovenec» je slavil njegov govor kakor epohalen dogodek. «Slovenec» je glasilo klerikalne stranke in logično se mora soditi, da je moral govornik, ki ga veliča «Slovenec», izražati nazore klerikalne stranke.

V svojem dunajskem govoru, ki je presenetil marsikaterega demokratično-mislečega človeka, je dr. Krek svaril pred reakcionarno zvezo, ki bi hotela voditi boj proti socialni demokraciji. Na Dunaju je torej Krek — in dosledno bi se lahko reklo: Na Dunaju je slovenski klerikalizem nasproten buržoazno-agrarni zvezi proti socialnim demokratom.

Ali želi dr. Krek, naj bi se verjelo njegovim besedam, ali pa naj bi se ne verjelo?

Naš odgovor je enostaven. Krek bi rad, naj bi se verjelo, pa tudi, naj bi se ne verjelo. Očividno mu je vseč nevednost in nerazsodnost ljudstva. Od takega naroda pričakuje, da mu bo verjel, ne da bi zahteval dokazov za besede. In vsekakor mu je všeč, če se ga smatra za demokratičnega in naprednega duhovnika. To je nenavadno, interesantno. Diši po individualnosti. In subjektu je prijetno.

Toda če bi hotel dr. Krek, da bi mu verjeli tudi tisti, ki sodijo po dokazih, bi se morala njegova dejanja vjemati z njegovimi besedami. Dokler na en način govori, na drug način pa dela, ne more zahtevati, da bi se mu verjelo. In faktično je med govorečim in delujočim Krekom velikanska razlika. Krek na Dunaju je drugačen kakor Krek v Ljubljani. Namreč: Na Dunaju svari pred protidelavsko zvezo, v Ljubljani — jo pa snuje. V dr-

žavnem zboru zagovarja socializem, v deželnem zboru mu zapira vrata. Tam je navdušen za delavsko organizacijo, tukaj ji jemlje zrak, da ne bi mogla dihati.

Nihče ne more vtajiti, da je kranjska volilna reforma namenoma izdelana z ostjo zopet socialno-demokracijo. Namen ji je, preprečiti, da bi dobila jugoslovanska socialno-demokratska stranka le en mandat. Pri sestavi te volilne reforme je sodeloval tudi dr. Krek in javnosti ni znano, da bi bil le količkaj skušal, odvrniti velikanske krivice, ki jih obsega kompromisni volilni zakon. Krek je med klerikalnimi poslanci eden najupljivnejših, poleg Šušteršiča, menda glavni vodja. A ko je njegova stranka izdelovala volilni načrt, s katerim je hotela politično oropati delavsko ljudstvo, ni Krek ganil z mezinem. Starorimski bog Janus je imel dva obraza, dr. Krek ima dva značaja.

Dr. Krek ni privaten človek in v parlamentih ne govori za svojo osebo. On predstavlja klerikalno stranko, ki je za njegove govore in za njegovo politično delovanje odgovorna, dokler je solidarna z njim. Za Krekovim Janovim licem se skriva hinavščina cele klerikalne stranke. Krekova socialno-politična filozofija na Dunaju bi lahko zapeljala marsikaterega delavca, kranjska volilna reforma, za katero so odgovorni klerikalci, mora odbiti vse.

Kdo ima še zatisnjene oči?

Delavci!

Še letos imamo nove volitve za deželni zbor na Kranjskem, v Trstu in Istri. Na Kranjskem so volitve dopolnilne, t. j. volijo se poslanci «splošne» kurije in dva poslanca za mesto Ljubljana. Boj bo hud na celi črti. Povsod se pripravljajo nasprotniki za naskok na socialno demokracijo. Uspeh pa bo odvisen od dela nas vseh. Ako stori vsak somisljenik svojo dolžnost, moramo pokazati nasprotnikom, da socialna demokracija ni ubita, tudi če se združuje sila krivice proti njej.

Gotovo je, da bodo nasprotniki napeli vse sile. Toda socialna demokracija se ne sme ustrašiti nobenega boja in noben prejšnji neuspeh ji ne sme vzeti volje za novo delo. Tudi po drugih deželah so doživeli naši sodrugji mnogo in mnogo porazov, preden so dosegli le eno zmago.

Začnite se takoj pripravljati za boj! Vaš nastop pri volitvah mora biti mogočen protest proti političnim krivicam, ki so vam jih skuhal nasprotniki.

Ne zamudite časa! Začnite takoj organizirati in agitirati. Zlasti pa organizirati! Ne mislite, da Vas je malo. Dovolj je delavstva po Slovenskem, le zdramiti ga morate iz indiferentizma, ki ga izkoriščajo nasprotni stranke. Ne zanašajte se na delo posameznikov. Če ne agitira vsakdo, je uspeh nemogoč. Če pa pridobi vsakdo nekoliko novih sodrugov, je naš uspeh gotov. Često smo propadali samo zato, ker naši somisljeniki niso imeli dovolj zaupanja v svojo nado. Čim se to izpremeni, bo tudi drugače z našimi boji in zmagami!

Politični odsevi.

Vlada se pogaja s strankami, da bi zvršila ves že omenjeni program. Soc. demokracija se pa kar najodločnejše temu upirajo, da bi se v naglici, brez poštene debate sprejel zakon o zvišanju davka na žganje. Vlada si prizadeva stranke pridobiti vsaj za pooblastilni zakon, temeljem katerega bode imela pravico pobirati davek na žganje v dosedanjih višini. Ako bi ogrski parlament že prej dovolil povišati davek na žganje, bode naša vlada na

ogrski meji pobirala razliko med avstrijskim in ogrskim davkom. Da se izvrši pred počitnicami ves program, bodo poskušali uvesti tudi ponočne seje; pa tudi tako pojde težko, ker bo treba rešiti precej nujnih predlogov in poročila legitimacijskega odseka.

Državni zbor zbor bode v kratkem sklepal o zakonskem načrtu proti kartelom, s katerim se hoče monopolno delovanje izdatno omejiti. Tako določa § 1., da ima ministrstvo za javna dela pravico, kontrolirati vse odredbe pri produkciji in v trgovini, s čimer se omejuje svobodno tekmovalstvo. Tej kontroli so podvrženi vsi karteli in druga kapitalistična podjetja, ki po svojem delovanju zavzemajo monopolno stališče. Kdor bi kontrolni komisiji dal napačne podatke, se kaznuje z zaporom do šest mesecev in z globo do 10.000 kron. Načrt se izroči gospodarskemu odseku.

V proračunski debati je spregovoril 22. t. m. tudi trgovski minister dr. Fiedler. V svojem govoru je razvil program svoje delavnosti za bližnjo bodočnost. Govoril je o reformah, s katerimi namerava ustreči zahtevam uradništva. V nekaterih obzirih namerava storiti več nego se od njega zahteva, dočim mu bode mogoče v drugih obzirih storiti šele prvi korak. V koliki meri mu bode mogoče izvesti vse potrebne reforme, bo odvisno od sredstev, katere mu bo dal parlament na razpolaganje. Da izvede nekatere nove naloge na polju postarstva, bode prisiljen najeti posebno investicijsko posojilo. Prijavil je nadalje zakonito uredbo manipulacije z belim fosforjem in usovršenje obrtnega nadzorstva. V trgovskem ministrstvu se osnuje socialno-politični odsek pod načelstvom sekcijskega šefa dr. Mataje. V tem novem odseku bodo združene agende urada za statistiko dela in raznih oddelkov obrtnega nadzorništva; statistika o trgovini se priklopi z železniskimi tarifami vred trgovsko-političnemu oddelku; obrtni oddelek se razdeli na industrijalni in na obrtni oddelek.

Dijaška stavka je končana. Začetkom tedna se je začelo na vseučiliščih predavati in semester se bo končal «v redu». Dijakom seveda ni ostalo nič drugega, kakor končati boj, ki je izgubil podlago. Sramote, da so klerikalci zmagali, niso krivi dijaki, ampak tisti slavni junaki, ki se imenujejo svobodomiselnice, ki pa se najrajši skrivajo za peč, kadar pridejo klerikalci. Če se sme verjeti nekaterim novim poročilom, bo poraz tega liberalizma še hujši, kakor se je mislilo. Doslej so se tolažili, da klerikalci niso dosegli glavnega namena, ker bo Wahrmond vendar predaval cerkveno pravo, če ne v Inomestu, pa v Pragi. Sedaj pa javlja češki klerikalni «Hlas», da so tudi to prazne pene. Wahrmond dobi baje za leto dni dopust in gre v Pariz, potem pa bo premeščen na dunajsko vseučilišče, kjer pa ne bo predaval cerkvenega prava, temveč pravno filozofijo. Če pa tudi to ne bi bilo resnično, se boje svobodomiselnice dijaki, da uprizore klerikalni študentje v jeseni v Pragi demonstracije, da bi preprečili Wahrmondova predavanja. Neverjetno nikakor ni, da zraste klerikalcem greben še bolj. Kako naj bi ne postali prevzetni, ko jim liberalci sami gladijo pot?

Papežev nuncij na Dunaju, knez Granito di Belmonte, postane, kakor poroča «Magdeburger Zeitung» meseca septembra kardinal. Kakor znano, je Granito di Belmonte tisti tujec, ki je pri avstrijski vladi zahteval, naj se Wahrmondovo prepovedo predavanja o cerkvenem pravu.

Nemški svobodomiselnice dijaki v Gradcu so siti liberalnih poslancev. Ko so morali končati štrajk, so sklenili resolucijo, v kateri pravijo: «Veliko hujše spoznanje smo doživeli s svojim štrajkom. Videli smo, koliko velja svoboda ljudem, ki jo zapisujejo pri vsaki priliki na svojo zastavo. V odločilnem trenutku, ko je bila pred vsem njih dolžnost, braniti nas in svobodo vseučilišča, so dovolili, da je nastal mir pokopališča. Ti možje, naši nemški svobodomiselnice poslanci, naj se ne čudijo, če se jih ne spomnimo takrat, kadar bodo apelirali na naše narodne ideale za svoje namene.» Tako govore nemški dijaki nemškim liberalnim poslancem. Ali so pa slovenski liberalci kaj boljši?

V Zagrebu bi bila morala biti v sredo ustanovitev županijske skupščine, na kateri je imel priseči novi veliki župan Vučetić. Opozicija je protestirala in končno obstruirala, vsled česar je moral Rauchov veliki župan odgoditi skupščino na nedoločen čas.

Pašićeva vlada je, preden se je sešla srbska skupščina, podala kralju Petru demisijo. Sklicevala se je pri tem na svoj «patriotizem». Vsakdo pa ve, da se Pašić z malo večino, ki znaša komaj 10 glasov, ne upa vladati, tem manj, ker so mladoradikalci sklenili, da bodo tudi v novi skupščini nadaljevali obstrukcijo, dokler ne odstopi Pašić.

Med Srbijo in Bolgarsko so postali odnosi vsled dogodkov v Macedoniji tako napeti, da so listi že pisali o neizogibni vojni med obema državama. Z ozirom na to sta ruska poslanika v Belgradu in Sofiji intervenirala pri vladah, da preprečita kak eventualni prenapetostni korak. Intervencija je uspela v toliko, da so se v zadnjem času razmere med Srbijo in Bolgarsko dokaj ublažile in da se ni več bati krvavega konflikta.

Za ministrskega predsednika v Srbiji določen Velimirovič je imel posvetovanje z voditeljem mladoradikalne stranke Stojanovičem,

ki mu je odgovoril, da se bo njegova stranka napram Velimirovičevemu ministrstvu vedla ravno tako, kakor proti padli Pašićevi vladi, ker v taki rešitvi krize ne vidi jamstva za spremembo sistema. S to izjavo se je izrekla solidarno vsa mladoradikalna stranka, vsled česar je Velimirovičeva misija ponesrečila. Velimirovičev kabinet je imel biti sestavljen tako: Velimirovič predsedstvo in stavbe, Nikolić zunanja dela, Štefanović vojno, Trifković pravosodje, Pavlović prosveto, Stojanović poljedelstvo in M. Popović ali Kukić finance.

Bolgarsko sobranje. Knez Ferdinand je podpisal ukaz, s katerim se sklicuje sobranje na dan 29. t. m. Zasedanje bo trajalo 15 dni.

Za Macedonijo sta izdelala ruski zunanji minister Izvoljskij in angleški Hardinge reformni načrt, s katerim baje soglašajo Avstrija, Nemčija in Francija. Načrt obsega dva dela. Za pomirbo dežele naj so sestavijo leteli vojaški oddelki iz turških vojakov. Stroški civilne uprave naj se pokrivajo iz macedonskega proračuna. Namesto generalnega guvernerja naj se imenuje generalni inspektor na sedem let. Sultanove suverenske pravice ostanejo nedotaknjene. — Kar se nas tiče, imamo malo vere, da se na ta način «pomir» dežela.

Pomilostil je ruski car 48 pogromistov, ki so bili obsojeni zaradi krvoločnih napadov na žide. Revolucionarjev že ne bo pomilostil.

Vojna sodišča na ruskem Poljaku so meseca maja obsodila 72 oseb na smrt in sicer 15 v Lodzu in 57 v Varšavi. Odkar je obsedno stanje, so v samem Lodzu obesili 32 in ustrelili 28 oseb.

Ruska vlada se je nekoliko blamirala na Francoskem. Ob času rusko-japonske vojne je naročila na Francoskem 100.000 oklepov, katerih baje ne prebije krogla. Sedaj, ko je vojna že davno končana, je hotela ruska vlada preklicati naročbo, civilno sodišče v Brestu je pa izreklo, da to ne gre. Cena znaša pet milijonov frankov.

Ruski ministrski svet je priobčil od carja potrjen zapisnik, po katerem bo ministrski svet kompetenten za določanje, katere stvari Finske se tičejo splošnih državnih interesov, in zato se imajo predlagati tudi ruskim ministrstvu. — Ta zapisnik je provzročil v finskih krogih veliko ogorčenost, čeravno so vedeli, da pripravlja Stoljpin udarec proti Finski.

«Vseruska zveza» se je ustanovila na Ruskem, pod protektoratom vlade. Ta zveza, ki je vseskozi reakcionarnega značaja, hoče «zagotoviti ruskemu narodu vladno ulogo in pobijati vpliv neruskih narodov», torej gojiti v prvi vrsti sovražstvo proti Poljakom in Malorusom. Morda je tudi to vseh Hribar-Hlibovickij-Kramsovega romanja v Peterburg. Na vsak način stoji sloga Poljakov in Rusov še na prav slabih nogah.

Kazaški general Koroškin je bil v Uralsku ustreljen. Morilec je neznan.

Francoski predsednik republike Fallières se odpelje dne 17. julija na Rusko, Dansko, Švedsko in Norveško. Sestane se tudi s carjem Nikolajem. Če le ne bo ljubosumen gospod Hribar.

Žensko gibanje na Angleškem se mogočno razvija. V nedeljo je v Hydeparku v Londonu demonstriralo četr milijona žensk za žensko volilno pravico. Pri nas večinoma ženska ne zna nič drugega, kakor hoditi v Šenklaž in k Franciskanom. Zato se jim pa tudi godi tako imenitno!

Maročanske zadeve so bile pred kratkim zopet na dnevnem redu v francoskem parlamentu. Sodrug Jaurès je kritiziral eksperimente vlade v Maroku in je dejal, da se je Nemčija že pripravljala na proteste zaradi prestopkov Francije proti alžirskemu ugovoru. Clemenceau in Pichon sta razburjena protestirala in Pichon je nabrulil Jaurèsa, kdo ga je pooblastil, govoriti v imenu Nemčije? Socialisti so energično protestirali in niso dovolili, da bi Pichon govoril, dokler ne prekliča žalitve. Predsednik zbornice je izjavil, da v parlamentu ni še nihče govoril v imenu druge dežele, kakor v imenu Francije. Šele tedaj je Pichon lahko nadaljeval svoj govor.

Sultan maročanskih upornikov Mulej Hafid, koraka od uspeha do uspeha. Pleme Gebala je sklenilo, priznati njegov sultanat. Splošno se sodi, da so šteti dnevi Abdul Azizovega vladanja.

Španski minister zunanjih del je izjavil v senatu, da bo Španija obdržala svoje ladje zasedane v maroških pristaniščih, toda ne misli se vmešavati v prepir obeh sultanov. Vendar bo Španija pripravljena na vse eventualnosti. — V nasprotju s to izjavo pa je došla vest, da ima Španija v Kadixu dve križarki vojskva pripravljene za prevoz v Maroko, ako bi se nemiri poostriili. Sploh skrbi Španijo zelo zaradi Maroka, ker so Evropejci v vseh maroških pristaniščih v silnem strahu, da nastane vsak hip krvavo klanje.

Stalna vojska v Združenih državah namerava uvesti še sedanji predsednik Roosevelt, ako mu kongres dovoli sredstev in vojakov. Stalna vojska bi imela četr milijona vojakov v osmih vojih.

Perzijski šah posnema ruski primer. Znano je, da je že dolgo med njim in parlamentom hud razpor in da so bili že krvavi nemiri. Pred kratkim je šah pobegnil iz Teherana in se podal pod rusko okrilje. Sedaj stoji popolnoma pod rusko komando in je z rusko močjo naskočil parlament.

V torek zjutraj so v Teheranu kozaki obkolili parlament in sosednje mošeje. Parlament se je pozvalo, naj ugodni sahani zahtevi ter izroči nekatere poslance. Parlament je zahtevo odklonil. Obenem so člani političnih klubov začeli na vojake streljati ter so usmrtili par vojakov. Takoj je prispela vojaštvu pomoč iz šahovega tabora s topovi. In začelo se je bombardiranje parlamenta. Vojaštvo je v naskoku zavzelo parlament ter ga izropalo. Mnogo poslancev je bilo ubitih, še več pa hudo ranjenih. Ves prostor pred parlamentom je pokrit s trupli ubitih poslancev in vojakov in s konjskimi mrhovinami. Mestna vrata in vse ulice je zasedlo vojaštvo s topovi in s puškami na stroj. Razen parlamenta in glavne mošeje je vojaštvo razdajalo in ropalo v Teheranu tudi palačo šahovega strica, princa Zileasa, ki je zaščitnik svobodomiselnice gibanja. Izropan je sploh ves mestni okraj okoli parlamenta. Nad Teheranom je proglašeno obsedno stanje z naglo sodbo. Za vojaškega diktatorja je imenovan general Darios, ki bo obsodil in usmrtil brezdvomno vse parlamentarce in druge voditelje, ki so jih zaprli po naskoku na parlament. Nekoliko politikov in časnika je ubežalo v angleško poslanstvo. Angleški in ruski poslanik sta nujno prosila šaha, naj napravi red, ker bi ga sicer angleška in ruska vlada smatrala za odgovornega za vse neljube dogodke. Bombardma na parlament in okolico je vodil ruski general Lijakov. Perzijski vojaki in kozaki so gospodarili kakor divje tolpe. Vseh žrtev je 500 do 800. Poroča se, da je dal šah trpinciti in šele potem umoriti 18 voditeljev, ki so jih uklenjene pritirali po naskoku na parlament pred njega. Šah je zagrozil, da pusti jutri ropati vojakom po celem mestu, ako se takoj ne odpro vse trgovine. Vsled bombardma parlamenta in velike mošeje je razdejano poslopje državnega zbora. Število mrtvecev in ranjencev ni znano. Izmed kozakov je bilo ubitih 70 mož. Aretovanih je bilo 22 poslancev, med temi tudi vodja liberalne stranke. Bombardma je trajal do 3. popoldne. Vsi liberalni poslanci so padli v pest vlade. V sredo je vojaštvo znova bombardiralo več hiš. Bombardirane hiše so takoj tudi izropali. Šah je dal zapreti tudi guvernerja, ki ga doleti ista usoda, kakor vse parlamentarce in politike, ki so jih prišli po naskoku na parlament ter jih večinoma že tudi postrelili. Položaj je skrajno resen. Bati se je vsak trenutek, da izbruhne splošna državljanska vojska.

Republikanska stranka v Ameriki je sklenila, kandidirati vojnega tajnika William Howard Tafta za mesto predsednika republike ker je dose-danji predsednik Roosevelt izjavil, da ne sprejme več kandidature.

Domače stvari.

Večjih sužnjev v Ljubljani menda sploh ni, kakor so časnika. Krivi so pa največ sami. Kakor znano, je bil v petek v deželnem zboru časnikaški štrajk. Sobotna «Laibacher Zeitung» pa ni objavila niti izjave časnika, dasi je bil njen poročevalec solidaren z ostalimi. «Laibacher Zeitung» je uradni list. S tem pa še nikakor ni opravičeno, da bi bili njeni uredniki in sodrujci na slabšem, kakor hlapci. Ne očitamo poročevalcu «Laibahe-ric», da ni objavil skupne izjave; kajti vlada je njegov gospodar. A na vsak način je žalostna pri-kazen, da pri listu poročevalec ne velja toliko, da bi izdajateljstvo priznalo solidarnost svojih redak-terjev. Tudi da «Slovenec» poročevalec štrajka, pa vendar list objavlja obširno poročilo z druge strani, je žalosten dokaz absolutističnih razmer pri listu. Nočemo namreč sumiti, da bi bil «Sloven-ec» poročevalec nalašč zagovarjal stavko, da bi končno bil edini, ki objavlja obširno poročilo. Pač pa se lahko trdi, da nima izdajateljstvo «Slovenca» niti najmanjšega zmisla za svoje dolžnosti napram svojim sodrudnikom. Vse to je pa le mogoče, ker nimajo časnikaški nobene razredne organizacije. Tisto časnikaško društvo, ki pobira od nacionalnih trgovcev bogate doneske, ni nič drugega, kakor košček filantropije, ne pa razredno zastopstvo. In dokler tega ne bode, ostanejo časnikaški sužnji.

«Poslanec Gangl je zagovarjal svoj navedeni predlog z razlogi, ki že davno niso več novi.» S temi kratkimi besedami je poročal «Slovenec» o govoru poslanca Gangla v razpravi o kranjski volilni reformi. Klerikalni list je pač mislil, da je to duhovita kritika; vendar pa pobožni «Slovenec» ne more siliti nikogar, da bi sprejemal njegov mnenje za svoje. Če bi se bili njegovemu poročevalcu zdeli Ganglovi razlogi tako nevažni, kakor se dela, bi bil gotovo objavil vsaj izvleček iz govora, že zato, da bi ga bil osmešil. Toda če Ganglovi raz-legi že davno niso več novi, je tem bolj žalostno, da jih niso vpoštevali sami od sebe tisti, ki so leta in leta prisegali, da stoji neomajano na stališču splošne in enake volilne pravice. Z Ganglom je polemiziral dr. Krek. Kdor pa misli, da je bil njegov govor več vreden, kakor Ganglov, se temeljito moti. Če bi bil Krek molčal v tej razpravi bi bil storil najpametnejše, kar je mogel. Kajti prav njemu je najtežje odpustiti, da je zagovarjal tisto karikaturo volilne reforme, za katero so se prostituirali takozvani demokratje kranjskega de-želnege zbora. Med klerikalci je že dosti takih clo-

nov, ki morda verjamejo vse, kar jim deklamirajo voditelji; ampak dr. Krek ni tako neumen, da bi verjel, kar je govoril v petek. «Sto volilno reformo si ustvarimo nov, trdnejši teren za nadaljni ustavni boj v dosego splošne in enake volilne pravice,» je dejal. Radi bi vedeli, kako mu je bilo pri duši ob teh besedah. Krek je bil načelnik ustavnega odseka; mešetaril je za kulisami; dobro torej vé, kako se je razvijala vsa kupčija. Dobro vé, kakšna moč je izročena veleposestnikom, ki so po naravi sovražniki splošne in enake volilne pravice. In vedoč, da je brez volje nemških magnatov nemogoča vsaka nova volilna reforma, vedoč, da je vsakemu demokratiziranju volilne pravice napravljena ograja, govori o terenu za ustavni boj! Tako klerikalna politika korumpira človeka, ki bi lahko krčil pot demokratični misli, če bi poslušal svoje prepričanje. Sedaj torej poznamo Kreka in vemo, da je od njega pričakovati prav toliko kolikor od vsakega klerikalca in pa, da se ga je treba varovati, ker zna z veliko večjo spretnostjo nositi krinko, kakor njegovi tovarishi.

Zoprno je poslušati Sukičeta, kadar deklamira svoje naučene govore na mestu deželnega glavarja. Detelov nestop je bil včasih komičen, tudi je bilo prejšnjemu glavarju vsako moderno misljenje tako tuje, da je kar strmel, če se mu je n. pr. reklo, da ima tudi deželni uradnik državljanske pravice. Ampak če se vidi in sliši Sukičeta, se zdi človeku, da je bil Detela diamant. Pred vsem odbija naravnost neznosna teatralika, brez katere ne zna Sukičeta niti vstati s sedeža. Človeku se neprenehoma zdi, da stoji pred njim avtomat v človeški podobi, fabriciran po zgledu slabega igralca, kadar igra kakšnega staroveškega kralja. Zbežal bi pa človek, če ga mora poslušati. Besede mu lezejo iz ust, kakor da bi bila vsaka vredna zlata, pa vendar vse, kar govori, ni vredno vinarjev. Ko je bila sprejeta volilna reforma v deželnem zboru, je mislil, da mora še on postati slovesen. Pa je začel prežvekovati, kar so že v duru in molu čenčarili Šustersič, Krek in Lampe. «Četrta kurija je okno demokratiški misli,» se je «poetično» izjavil. Če je vedel, kaj pravi, je drugo vprašanje. Ampak bilo je nezmislivo. Četrta kurija nima prav nič opraviti s splošno in enako volilno pravico, ampak ubija enakost in vpeljuje zanikrno pluraliteto. Če bi bil mlajši, bi bilo dobro, povedati gospodu Sukičetu, da se sme od govorov deželnega glavarja pričakovati kaj stvarne vsebine, ne pa samo slovesen dim; toda kdor ga vidi v njegovi prisiljeni gloriji na predsedniškem mestu, mora enkrat za vselej izgubiti upanje, da bo še kdaj drugačen. Prijetne ne bodo deželnozbornske seje, dokler ne pojde Sukičeta v penzijo.

Osrednja zveza avstrijskih zidarjev v Ljubljani V nedeljo, dne 5. julija 1908 popoldne je v velikem ljudskem praturu na Fužinah pod Ljubljano zidanje babilonskega turna. Zbirališče v gostilni in na vrtu g. Petriča, Radečkova cesta št. 28, ob 1. uri popoldne. Skupen odhod točno ob 2. uri popoldne s polnoštevilno domžalsko godbo na čelu. Na vrtu, travniku in vseh drugih prostorih gostilne g. Kaliska «pri Štajercu» na Fužinah veliki ljudski prater. Začetek ob 3. uri popoldne. Ob vstopu v prater je plačati 30 vinarjev. Veselični prostor bo izpremenjen v pravi babilonski in dunajski prater. Na vrtu koncert v notranjih prostorih praterska godba in ples. Med odmori sodeluje iz prijaznosti sl. pevski zbor «Bizovik». Na veselšču bo nastavljen poštni urad, ki bo točno dostavljal vsa pisma, brzojavke in druge pošiljatve, dosepele iz pratra in drugih delov sveta. Papirnata bitka in streljanje z odlikovanji. Najboljši strelci dobe kolajne. Da se bodo lahko postavili tudi jahači, bo na veselšču tudi vrtiljak z najplemenitejšimi arabskimi konji, sloni, levi in gospodskimi kočijami. Bojzljivi, otroci in drugi si bodo strašne zverine lahko ogledali v menažeriji. Srečolov z imbriljantnimi dobitki. Zvečer izpuščenje zrakov, raket in zažiganje umetalnega ognja. Boltatu Pepe s Kudeluga bo zabaval dolgočasne, dražil pa poredneže. V praturu bo nastavljen tudi rešilna postaja, ki bo pod priznanim izvrstnim vodstvom gosp. Kaliska postregla vsakemu bolniku z izborna pijačo, mrzlimi in gorkimi jedili in krečili po najnižjih cenah. Da ne bo kdo sedel kam drugam mesto na stol, bo ves prostor v praturu in babilonu lepo razsvetljen. Konec ob 10. uri zvečer. Odbor je zastavil vse moči, da bo veselica res zabavna in neprisljuna, vsled česar vabi vse delavce in prijatelje delavskega stanu, da se jo udeleže v čim največjem številu tudi z družinami že z ozirom na to, ker je prebitek namenjen izobrazbi, zlasti pa za ustanovitev društvene knjižnice. — V slučaju slabega vremena se zidanje babilonskega turna v ljudskem praturu vrši z istim sporedom prihodnje nedelje, dne 12. julija 1908. Odbor.

Narodne rabuke so se pri nas v zadnjih letih nekoliko polegale in bilo je skoraj upati, da se polagoma vendar razvije mirno delo, brez katerega ni doseči nobenih kulturnih uspehov. Toda avstrijski narodi imajo že tako imenitne voditelje, da jim ni treba nikdar skrbeti za tisto zabavo, ki je v tej zanimivi državi najbolj priljubljena, namreč za pretep in za brezmiselno korajzarstvo. Bilo bi brez pomena, preiskavati, kdo v tem oziru največ greši; kar vsi si lahko podajo roko, kajti vsi so enaki. Enkrat izziva eden, drugič pa drugi. Dokler so narodne razmere neurejene, bi bilo to še deloma razumljivo,

Kdor je blagega srca, bi tudi še odpustil posamezne izbruhe, ki gredo na račun preveč razburiljive navdušenosti. Ampak križ je, da nimajo take reči pri nas ne konca, ne kraja. Nekaj časa je že minulo, kar so bile v Gorici precej burne nacionalne demonstracije, ki so jih uprizorili prenapeteži med Italijani zaradi neke sokolske slavnosti. Komedija je bila obžalovanja vredna, ampak če se vé, da zvižganje po ulicah, prepevanje plitkih nacionalističnih pesmi in podobno razsajenje ni kdoyé kako nenavadno v narodno mešanih krajih, bi lahko spoznal, da se mora sčasoma pozabiti tudi na take reči. Toda avstrijsko narodnjstvo je posebne vrste. Odkar so bile tiste burke, se za gorisko časopisje na vsem bojem svetu ne godi nič; čitatelji «Soče» n. pr. uživajo od številke do številke v člankih in noticah samo ščuvanje zoper Italijane. Pri nas imenujejo to «narodno delo». Brezplodno je sicer tako, kakor če bi kdo sejal zito v morje. Ampak nič ne de. Za tako delo ni treba duševnega truda, ki bi bil potreben, če bi se hotelo izobraževati narod in poučevati. In vrhatega morajo čitatelji sčasoma postati tako topi, da sploh ne znajo razlikovati dobrega in slabega čtiva, tako da časnikar po tem zopet lahko brez truda pisari, kar se mu ljubi. Zato pa vendar še ni res, da bi se interesi naroda vjemali z interesi dveh, treh žurnalističnih kulijev.

Navdušen je bil gospod Schwarz, ko je bila sprejeta volilna reforma. Sam je namreč povedal to. In bilo je dobro, kajti drugače bi ne bil nihče vedel, da zna gospod baron biti navdušen. Kadar govori suho in medlo, bi človek prej mislil na studiranje gramatike, kakor pa na navdušenje. Ampak verjamemo to. Vendar pa naša fantazija ne sega tako daleč, da bi mu mogli verjeti, kar je pripovedal o solncu miru in sporazumljenja, ki je z volilno reformo baje izšlo v naši lepi deželi. To solnce je tako vodeno, kakor da se hoče skisati. Sporazumeli so se že za famozno reformo, a komaj je bila pod streho, so klerikalci že pokazali liberalcem, kakšna je danajska zvestoba. Kar so zahtevali, so jim liberalci dali. Dokler je bilo treba kupčevati, je Šustersič vodil Tavčarja pod pazduho. Sedaj so klerikalci poteli, liberalci pa že dobivajo brce dannadan. Triller je izražal upanje, da bo znala klerikalna večina zmerno vladati, klerikalci mu pa odgovarjajo s tem, da se že ves teden rogajo liberalcem. Seveda imajo prav; saj so liberalci sami krivi, če so sli klerikalcem po kostanj v žerjavico.

Učitelji na Kranjskem naj se vesele. Baron Schwarz je napovedal, da bode naloga deželnega zbora, zvišati učiteljem plače. Klerikalni «Slovenec» je pa takoj «dostojno» vprašal, če ima deželni predsednik v ta namen že državno podporo v žepu. To se pravi: Klerikalci, katerim so liberalci zagotovili absolutno večino v deželnem zboru, ne mislijo na to, da bi dali učiteljem le vinar priboljška in kdor količ kaj pozna klerikalce, se ne bo čudil niti trenotek. Ne da bi ne hoteli prav nič pomagati učiteljem. Morda bi jim dali še več, kakor učitelji pričakujejo. Ampak zastoj je samo smrt. Kadar bodo učitelji v klerikalnem taboru, bodo pa klerikalci skrbeli zanje. Dolej je večina kranjskega učiteljstva še svobodomiseln. Ali si ohrani toliko značajnosti, da ne začne lizati pete, ko zapoje klerikalna siba? «Katoličani» ne verjamejo; mi pa — čakamo.

Izletnikom v Celovec na znanje. Ker se ni prijavilo toliko udeležnikov, kolikor bi jih bilo v svrhu znižanja vožnje cene potrebno, se cenjenim udeležnikom naznanja, da bode vozna cena ista kakor navadno. — Za odbor Jos. Zupan.

Zadnja stavka v Bistrici na Koroškem. «Slovenec» in vsi klerikalni zakotni listi so lagali v svet, koliko da so dosegli delavci v zadnji stavki. Danes pa beremo v št. 143 dne 24. junija t. l. v «Slovincu» sledeči popravek ravnateljstva kranjske industrijske družbe: Prosimo sporazumno z našim gospodom ravnateljem Faust-om za sprejem nastopnega popravka glede v Vašem listu z dne 11. junija 1908, št. 133 pod naslovom «Bistriški štrajk končan» objavljenega članka: «Ni res, da je povodom štrajka v naši tovarni v Bistrici v Rožni dolini naš ravnatelj gospod Faust gospodu poslancu Grafenauerju glede zahtevkov delavstva napravil kaka zagotovila in ta tudi napram delavcem potrdil. Res je temveč, da so delavci zopet stopili v delo pod prejšnjimi pogoji in da odpuščeni trije delavci, vsled katerih je nastal štrajk, niso bili nazaj sprejeti.» Spoštovanjem p. pa. Kranjska industrijska družba. C. Noot m. p. Trappen m. p. Faust m. p.

Telefonska zveza Trst-Pulj. Ministrstvo za trgovino je sklenilo, da se ima takoj pričeti z gradnjo raznih dovoljenih telefonskih zvez po Istri, a najprej da se zveže Trst s Puljem, za tem se prične zvezo Trst-Opatija.

Donavsko-jadranska železnica. Milanski «Corriere dela Sera» javlja, da se te dni sklene v Parizu med interesiranimi velevladnimi pogodba glede donavsko-jadranske železnice.

Obesil se je v Mariboru železniški sprevodnik Al. Stanek, star 43 let. Zamudil je nekaj voženj in se je bal, da ga odpuste.

Utopljenca so potegnili v Mariboru iz Drave. Imel je pri sebi listek z imenom Fr. Šturm. Utopljenec utegne biti nekaj nad 20 let star. Oblečen je v sivo štajersko obleko in je moral ležati že več dni v vodi.

Umor. V ponedeljek so našli hlapca Kranjca na vrtu pri Gnilšekovi gostilni v Stojncih mrtvega. Mrlč je imel mnogo ran z nožem. Orožniki so stvar takoj preiskovali in skazalo se je, da je Kranjca, kateri je stal v nedeljo ponoči pod oknom gostilničarjeve hčere, napadel kmečki fant Kristovič in ga tako dolgo z nožem obdelaval, da je mirno obležal. Kristovič je to storil iz ljubosumnosti.

Gospodarski pregled.

Cene goveje živine na Kranjskem se znašale meseca majnika po uradnih poročilih za 100 kilogramov žive teže: V političnem okraju Kočevje 76 kron za pitane vole, 70 kron za polmastne, 60 kron za suhe vole; v krškem okraju za polmastne 68, za suhe vole 64 kron; v kranjskem okraju za pitane vole 80, za polmastne 76, za suhe 72 kron; v litijskem okraju za pitane 74, za polmastne 68, za mlade 64 kron; v logaškem okraju 73, 69, 66 kron; v novomeškem okraju 78, 67, 64, 60 kron; v kamniškem okraju 65, 58 kron; v črnomeljskem okraju 68, 64, 63, 52 kron. S temi cenami niso cene mesa v nobenem razmerju.

Socialni pregled.

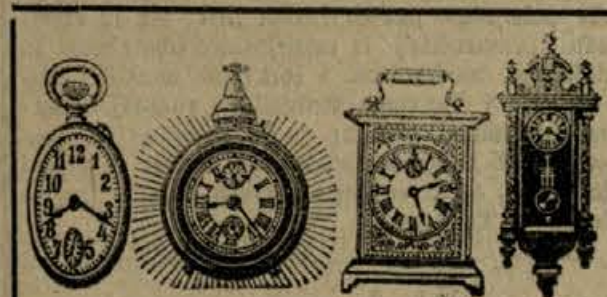
Stavka v Trbovljah. Poroča se nam iz Trbovelj: V torek, 16. t. m. je izbruhnil v tukajšnjem vzhodnem revirju II. nenadoma štrajk. Naravnost provocirala sta ga inženir Werner in delovodja Brettenböck, ki na vse načine skušata, sekirali delavce in jim znižavali mezde. Že pred mesecem, ko sta omenjena uradnika prevzela svoje opravke, sta hotela brez obzira prikrajšati zaslužke rudarjev in šele, ko so se delavci energično uprli, sta opustila svojo nakano. Meseca marca so bili člani upravnega sveta v Trbovljah in pri tej politiki so delavci prosili za izboljšanje mezde. Takrat se je določilo, da mora biti akord tak, da ne zaslužijo delavci izpod 3 kron, delavke pa ne izpod K 2-10 na dan. Ker pa je postal revir vsled prejšnje slabe uprave pasiven, sta hotela Werner in Brettenböck sanirati ga na račun delavcev ter sta naznanila za 1. julija sledeče mezde:

Za mladostne delavce	1-60 K
> » delavke	1-40 »
> oženjene delavce	2-2-40 »
> oženj. starejše delavce	2-60 »
> ženske in penzioniste	1-80 »

na dan. Ko so delavci zvedeli za to znižanje, so hoteli govoriti z inženierjem in Wernerjem. Ta pa je dal reči, da ga ni doma. Na to so delavci popoldne ob 2., namesto da bi šli v jamo, korporativno odkorakali pred ravnateljsko pisarno, kjer se jim je obljubilo, da se mezde ne znižajo. Delavstvo se je mirno vrnilo v revir. Ko so opazili inženierja Wernerja, so bili tako ogorčeni, da so glasno zahtevali, naj se odstrani. Samo pomirjevalnemu posredovanju navzočega sodruga Sitterja se je posrečilo, preprečiti močnejše izbruhe. Werner je sploh ošaben človek, ki ravna z delavci kakor kak ameriški plantalar s sužnji. Če se delavec pritoži zaradi zaslužka, tedaj odgovori: «Komur ni prav, naj pa gre. Delavce dobim za 60 do 80 krajcarjev na dan»; ali se pa zadere: «S teboj nimam kaj govoriti», in gre. Pazniki so zadnjega meseca delali čez čas, Werner jim pa izrednih ur ni hotel plačati. Okrajni rudniški urad v Celju pa, namesto da bi pazil na red, še protežira tako ravnanje.

Shodi.

Javen shod volilcev priredi dež. poslanec E. Gangl v četrtek, dne 2. julija t. l., zvečer ob 1/2 9. uri v pivovarni pri «Črnem orlu» v Idriji. Poročal bo o zadnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega.

Zastoj pošljem vsakemu in poštine prosto — cenik za 5000 ur.

	Krone	Krone	Krone
Rosk. Patent	3-—	Budilka 2-40 J. Budilka	6-—
Srebr. - Rosk.	6-—	S svet. Nevil	3-—
Železn. - Rosk.	7-—	Z enim zvoncec	5-—
Srebr. z dvojl. plašč	8-—	Z godbo	10-—
		Kuhinjska ura	3-—
		6 valcnov	12-—
Pendel ura 70cm	7-—	Original Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalia, s. kr. preizkušeno od K 15-—	
Z zvon. bitjem	9-—	Zlatnina in srebrnina po originalnih tvorniskih cenah.	
Z budilko	10-—	Triletna garancija. Ako ne ugaja, zamena ali pa so vrns denar.	
Z godbo	12-—		

Maks Böhncl, Dunaj IV.

Margaretenstrasse 27/20 v lastni hiši.

Sodno zapriseženi cenitelj in izvedenec. Največja in najstarejša tvrdka. Ustanovljena 1840. 12-9

5000 slikih cenikov zastoj in poštine prosto.

Sodrug na Kranjskem!

Vaše geslo znanprej bodi: Na Kranjskem ne sme biti miru, dokler ne zmaga v deželi splošna in enaka volilna pravica. Tistega dne, ko obvelja volilna reforma, sklenjena v deželnem zboru kot posledica sramotne klerikalno-liberalne zveze, se mora začeti boj kranjskega delavstva za splošno in enako volilno pravico.

Sodrug!

Ali se bomo večno udeleževali volitev brez vpeha? Ali bomo za vse čase trpeli, da si razdeljujejo privilegiranci pravice med seboj, ljudstvu pa kažejo figo in ga zasmehujejo?

Zdi se jim, da lahko počenjajo, kar hočejo, ker je socialna demokracija na Kranjskem kulturna stranka in je vedno iskala mirnih potov.

Ker pri svojih demonstracijah nismo razgrajali in razbijali, mislijo, da je ribja kri v žilah kranjskega delavstva. Prepričati moramo torej združeno gospodo, da se moti. Kranjski delavec ni suženj, temveč se zaveda svojih pravic. Njegov značaj ni pasje pohleven, temveč je dedščina onih Slovencev, ki so žrtvovali svojo kri za osvoboditev.

Sodrug! Treba je, da se vsi polotite dela. Deželnozborna gospoda vam svojevoljno nikdar ne bo dala Vaših pravic. Toda če so argumenti s ceste zalegli ob državnozborni volilni reformi, bodo zalegli tudi ob volilni pravici za deželni zbor. Norčujejo se, da Vas ni! Kdo jim pa peče kruh, kdo jim izdeluje obleko in obutala, kdo perilo? Kdo jim žida hiše, palače in cerkve? Kdo jim obdeluje polja? Kdo jim vlačijo rudo iz zemlje? Kdo jim prijetno urejuje stanovanja? Kdo jim vozi iz vseh krajev potrebščine po železnicah? Kdo opravlja vse tisto delo, brez katerega bi segnili?

Delavci, pokažite jim, da Vas je! Otrsite se predsodkov, otrsite se pomislekov. Postavite se na lastne noge, združite se v edini delavski stranki, tedaj boste močni in nihče več Vas ne bo mogel zasmehovati.

Prišel je čas, ko mora res vsak sodrug postati agitator in organizator! Pomislite, kakšno moč lahko zberete, če pridobi vsak zavedni delavec le enega tovariša za organizacijo in ta zopet enega!

Seveda vpeh je odvisen od Vašega dela. Sedaj ste se lahko prepričali, da ne smete verjeti nobenim obljubam nasprotnikov. Zanašati se smete edino na svojo moč, ta pa je velikanska, če hočete sami!

Vsi na delo in krivica mora pasti!

Umetnost in književnost.

Vida Jerajeva: Pesmi. V založbi L. Schwentnerja v Ljubljani so izšle te pesmi in veljajo broširane 1 K 60 vin., elegantno vezane 2 K 60 vin., po pošti 10 vin. več. O tej zbirki, ki jo priporočamo, izpregovorimo več.

Raznoterosti.

Papež Leon XIII. — modernist. Francoski jezuit Barbier je izdal knjigo pod naslovom «Nepredrek francoskega liberalizma in Francija». Knjiga dolži pokojnega papeža Leona XIII., da je neposredni provzročitelj in razširjevalec liberalizma in katoliškega modernizma v cerkvenih naukih. Dasi so se baje v Vatikanu strinjali že vnaprej z Barbierovimi nazori, vendar je bil papež Pij X. primoran, dati knjigo na indeks, ker vendar ni mogel odobravati, da bi se nezmotljivega papeža proglašalo za — krivoverca.

Strokovni pregled.

Avstrijske strokovne organizacije. Centralna strokovna komisija je pravkar izdala izkaz strokovnih organizacij za leto 1907, iz katerega je razviden krasen razvoj. S pretečenim letom je število strokovno organiziranih delavcev v Avstriji prekoračilo prvo polovico miliona in je znažalo 501.094 udov. Gospodarski promet znaša skupaj 16 738.000 kron, od česar odpada na društvene namene 13 455.000, za stavke in bojkote pa 3.849.000 kron. Skupni izdatki iznašajo 5 849.000 kron, za podpore se je izdalo 2.841.000, za stavke 1.825.000 kron. Imetek je narasel od 7.318.000 na 8.806.000 kron, torej za 1.500.000 kron. Bilanca izkazuje v dohodkih za vpisnine 149.842 K 52 vin., za redne doneske organizacij 7.386.890 K 44 vin., za izredne

doneske 584.030 K 66 vin., skupaj 8.120.736 K 62 vin., v izdatkih 7.147 830 K 62 vin., torej ostane saldo 973 039 K 19 vin. Odporni skladi organizacij so imeli 3.283 716 K 60 vin. Od teh se je izdalo za člane, ki so trpeli škodo zaradi organizacije, 138.374 kron, za delavce v stavkah 1.687 233 K 36 vin., skupaj 1.825 587 K.

Priznana najlepše šaljive bazare, kakor tudi vse slavnostne predmete za vrtno veselice, društvene znake, kuverte, številke za bazare in knjižnice, kerandoli, serpentine, rdeče nagelne, lampione, papirnate čepice, karte za šaljivo pošto, bloke, stambile dobavlja društvom najceneje

Wunibald Plann

Dunaj VI., Wallgasse 19 (poleg Raimundteater).

Lastno izdelovanje!

Zahtevajte znižani cenik!

Naročila čez 20 kron poštne prosto.

Plača se lahko tudi po veselci.

Važno za delavce in sploh za vse konsumente!

V «Založbi časopisa „Naprejš“ v Idriji» je te dni izšla brošura

„O konsumnih društvih“.

Njih pomen in važnost za delavsko ljudstvo

Cena brošuri je 20 vinarjev.

Kdor se zanima za zadružništvo, osobito za konsumna društva, mu bo ta brošura zelo dobro došla. V njej so uvrščeni najraznovrstnejši članki, ki govorijo o pomenu, važnosti in zgodovini konsumnih društev.

Sezite po njej!

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesoo“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnica je izključena.

Gostilna „Leon“ v Ljubljani

Sredina št. 10 (v Prulah)

Podpisana se priporočata slavnemu občinstvu, osobito p. n. delavstvu za mnogobrojen obisk. Točijo se pristna štajerska vina in priljubljeno domače Auerjevo pivo. Dobra kuhinja. Postrežba točna in solidna. 10—7

Z odličnim spoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik.

Podniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neshljivo potovait naj se obrnejo
na
Simona Smetetka
v Ljubljani Kolobovarske ulice 22
Bakarska Pobjasnila dojo se louspobitno

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Proti klerikalizmu!

Wahrmundova brošura
„Katoliško svetovno
naziranje in svobodna
znanost“
je ravnokar izšla.
Stane 70 vin. komad.

Slovenski prevod je popoln, ker je preložen po interpelaciji poslancev sodruga Nemeca in drugov ter po govoru poslance sodruga Seitza.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Vabilo

na

občni zbor

kateri se vrši

5. julija 1908 ob 8. uri zvečer
v posebni sobi gostilne
„pri Levu“ na Marije Terezije cesti

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo za pretečeno upravo polletje.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Dopolnilne volitve v načelstvo in nadzorstvo.
5. Raznoterosti.

Ivan Tokan
predsednik nadzorstva.

Jakob Pogačnik
načelnik.

OPOMBA: K temu zborovanju imajo le člani pristop.

Berite!

Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kantsky:

„Kdo uničuje proizvajanje v malem?“
Cena 30 vinarjev.

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.
I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.
Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško
ljudstvo“.
Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.
Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“
Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski jetnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi „Rdečega Praporja“ v Ljubljani, „Naprejš“ v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko aune. — 12/2 ali 6/1 steklenice ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

Thierryevo centifolijno milo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, go redici, kislini, kašlju, krču slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in se od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslavljajo na:

275

Lekaruar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Stajini.
38—11 Zaloga večinoma po lekarnah.